

This Question Paper consists 35 questions and 4 printed pages.

अस्मिन् प्रश्नपत्रे 35 प्रश्नाः एवम् 4 मुद्रित पृष्ठाः सन्ति ।

Roll No.

अनुक्रमाङ्कः

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Code No. 60/S/A

गूढसंख्या

Set

स्तवकः

A

SANSKRIT VYAKARAN

संस्कृतव्याकरणम्

(246)

Day and Date of Examination

(परीक्षादिवसः दिनाङ्कश्च)

Signature of two Invigilators 1.

(निरीक्षकयोः हस्ताक्षरम्)

2.

सामान्या निर्देशाः :

- 1 अनुक्रमाङ्कः प्रश्नपत्रस्य प्रथमपृष्ठे नूनं लेख्यः ।
- 2 निरीक्ष्यताम् यत् प्रश्नपत्रस्य पृष्ठसंख्या प्रश्नानां संख्या च प्रथमपृष्ठस्य प्रारम्भे प्रदत्तसंख्या समाना न वा । प्रश्नक्रमः सम्यग् न वा ।
- 3 वस्तुनिष्ठप्रश्नानाम् (क), (ख), (ग), (घ) एषु विकल्पेषु युक्तम् उत्तरं चित्वा उत्तरपत्रे लेख्यम् ।
- 4 समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्धारितसमये एव लेख्यानि ।
- 5 उत्तरपत्रे आत्मपरिचयात्मकं लेखनम् अथवा निर्दिष्टस्थानं विहाय अन्यत्र क्वापि अनुक्रमाङ्कलेखनं सर्वथा वर्जितमस्ति ।
- 6 स्वस्य उत्तरपत्रे प्रश्नपत्रस्य गूढसंख्या नूनं लेख्या ।
- 7 समेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषया एव लेख्यानि ।

SANSKRIT VYAKARAN

संस्कृतव्याकरणम् (246)

परीक्षासमयावधि: (Time) होरात्रयम् (3 Hrs)]

[पूर्णाङ्काः (Full Marks) : 100

निर्देशाः :

- (1) अस्मिन् प्रश्नपत्रे [A] भागे 10, [B] भागे 10, [C] भागे 10 [D] भागे 5 इति आहत्य 35 प्रश्नाः सन्ति ।
- (2) प्रश्नस्य दक्षिणे पार्श्वे संख्यासु (अङ्काः × प्रश्नाः = पूर्णाङ्काः) इति एवम् अङ्कान् निर्दिशति ।
- (3) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः ।

[A] दशानां युक्तं विकल्पं चिनुत ।

1×10=10

(1) निपातसंज्ञाविधायकं सूत्रं चिनुत ।

(क) प्रादयः

(ख) उपसर्गाः क्रियायोगे

(ग) निपात एकाजनाङ्

(घ) गतिश्च

(2) अयं वर्णः ह्रस्वः न भवति ।

(क) अ

(ख) इ

(ग) ए

(घ) उ

(3) वकारस्य उच्चारणस्थानम् अस्ति ।

(क) कण्ठः

(ख) तालु

(ग) दन्तोष्ठम्

(घ) मूर्धा

(4) एकः पूर्वपरयोः इति कीदृशं सूत्रम् अस्ति ?

(क) विधिसूत्रम्

(ख) निषेधसूत्रम्

(ग) अधिकारसूत्रम्

(घ) अतिदेशसूत्रम्

(5) मोऽनुस्वारः इति सूत्रस्य उदाहरणं विद्यते ।

(क) हरिं वन्दे

(ख) त्वङ्करोषि

(ग) मध्वरिः

(घ) सच्चित्

- (6) श्रीशः इत्यत्र कः सन्धिः अस्ति ?
 (क) गुणः (ख) सवर्णदीर्घः
 (ग) वृद्धिः (घ) यण्
- (7) सुडनपुंसकस्य इति सूत्रं भवति ।
 (क) विधिसूत्रम् (ख) अधिकारसूत्रम्
 (ग) संज्ञासूत्रम् (घ) अतिदेशसूत्रम्
- (8) सम्बोधनैकवचने गोरीशब्दस्य रूपं भवति ।
 (क) गौरीः (ख) गौरी
 (ग) गौरि (घ) गौरीम्
- (9) हरिः वैकुण्ठम् अधिशेते अत्र द्वितीया केन सूत्रेण भवति ?
 (क) अधिशीङ्स्थासां कर्म (ख) कर्तुरीप्सिततमं कर्म
 (ग) तथायुक्तं चानीप्सितम् (घ) कर्मणि द्वितीया
- (10) अनभिहिते सम्प्रदाने का विभक्तिः भवति ?
 (क) प्रथमा (ख) चतुर्थी
 (ग) पञ्चमी (घ) सप्तमी

[B] दशानां यथानिर्देशम् उत्तराणि लघूनि लिखत ।

2×10=20

- (1) अचश्च इति परिभाषायाः अर्थं विलिख्य एकं प्रवृत्तिस्थलं लिखत । 1+1
- (2) अनुनासिकसंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखत । 1+1
- (3) द्वलोपे पूर्वस्य दीर्घोऽणः इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत । 1+1
- (4) अघो याति इत्यत्र यलोपविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखन्तु । 1+1
- (5) आतो धातोः इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत । 1+1
- (6) हे हरे इत्यत्र गुणविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखन्तु । 1+1
- (7) उक्ते कर्मणि का विभक्तिः भवति इति विलिख्य अनुक्ते कर्मणि का विभक्तिः भवति इति लिखत । 1+1
- (8) सहयुक्तेऽप्रधाने इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च वर्णयत । 1+1
- (9) निष्ठासंज्ञाविधायकं सूत्रं विलिख्य तस्य अर्थं लिखत । 1+1
- (10) चरेष्टः इति सूत्रस्य अर्थम् उदाहरणं च लिखत । 1+1

[C] दश अनतिदीर्घोत्तरैः समाधत्त ।

4×10=40

- (1) प्रादयः, मिदचोऽन्त्यात्परः इत्यनयोः सूत्रयोः कस्यचिदेकस्य सोदाहरणं व्याख्यां लिखत ।
- (2) चादयोऽसत्त्वे, अदेङ् गुणः इत्यनयोः सूत्रयोः कस्यचिदेकस्य सोदाहरणं व्याख्यां प्रतिपादयत ।
- (3) शिवो वन्द्यः, प्रार्च्छति इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
- (4) देवा इह, विष्णूदयः इत्यनयोरेकं रूपं ससूत्रं साधयत ।
- (5) अतोऽम्, अतो गुणे इत्यनयोः सूत्रयोः कस्यचिदेकस्य सोदाहरणं व्याख्यां लिखत ।
- (6) हरिणा, ज्ञाने इत्यनयोः प्रयोगयोः कस्यचिदेकस्य प्रयोगस्य सिद्धिप्रक्रियां वर्णयत ।
- (7) रावणः रामाय कुध्यति, गोपः अजां ग्रामं नयति इत्यनयोः वाक्ययोः कस्यचिदेकस्य वाक्यस्य सिद्धिं लिखन्तु ।
- (8) कृष्णेन गवां दोहः, गोपः गां पयः दोग्धि इत्यनयोः वाक्ययोः कस्यचिदेकस्य वाक्यस्य सिद्धिं दर्शयन्तु ।
- (9) स्नातम्, कारकः इत्यनयोः प्रयोगयोः कस्यचिदेकस्य प्रयोगस्य सिद्धिप्रक्रियां प्रदर्शयत ।
- (10) आतोऽनुपसर्गे कः, गेहे कः इत्यनयोः सूत्रयोः कस्यचिदेकस्य सूत्रस्य व्याख्यां लिखत ।

[D] पञ्च दीर्घोत्तरैः समाधेयाः ।

6×5=30

- (1) स्थानेऽन्तरतमः इति सूत्रस्य अथवा अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां लिखत ।
- (2) यरोऽनुनासिकेऽनुनासिको वा इति सूत्रस्य अथवा मोऽनुस्वारः इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां लिखन्तु ।
- (3) कृत्तद्धितसमासाश्च इति सूत्रस्य अथवा आमि सर्वनाम्नः सुट् इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुरुत ।
- (4) ओसि च, इति सूत्रस्य अथवा आदेशप्रत्यययोः इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुर्वन्तु ।
- (5) कर्मणा यमभिप्रैति स सम्प्रदानम् इति सूत्रस्य अथवा कर्तृकर्मणोः कृति इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुरुत ।

